Microsoft Shared Computer Toolkit

Delen zonder zorgen

Een gezinscomputer is best gezellig, maar vaak ook een bron van ergernis... Dochterlief heeft nogmaals uren aan een stuk zitten chatten, en zoonlief kon het experimenteren weer niet laten. Met een gratis tool van Microsoft hou je als beheerder de teugels strak in handen. TOON VAN DAELE

WAT DOEN WE?
- EEN GEDEELDE COMPUTER BETER BEVEILIGEN

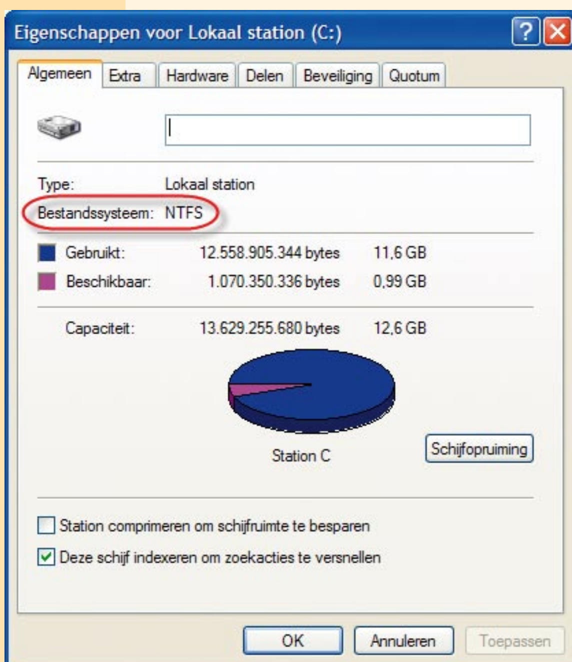
WAARMEE?
- MICROSOFT COMPUTER TOOLKIT FOR WINDOWS XP (OP MS-SITE)

MOEILIJKHEID?

Voor alle duidelijkheid: Microsoft heeft het tooltje Shared Computer Toolkit for Windows XP (voortaan afgekort als MSCT) in de eerste plaats uitgebracht om het leven van beheerders van publiek toegankelijke en gedeelde computers makkelijker te maken. We denken meteen aan omgevingen zoals bibliotheken, internetcafés en leslokalen. Maar ben je als ouder en zelfverklaard pc-beheerder allerlei kleine en grote computermisbruiken beu, dan kan het tooltje ook jou veel irritaties besparen. MSCT heeft namelijk twee geheime wapens aan boord: enerzijds kan je aan gebruikersaccounts verregaande beperkingen opleggen, zoals het ontoegankelijk maken van bepaalde stations, automatisch laten afmelden na een bepaalde tijd of voorkomen dat configuraties aangepast worden, en anderzijds kan je ervoor zorgen dat letterlijk élke wijziging op een schijf automatisch ongedaan gemaakt wordt bij het heropstarten van de pc (Windows Disk Protection). Krachtig spul dus, waarmee je maar beter niet lichtzinnig omspringt. Het is aan jou om af te wegen of je huidige irritaties zo'n stevig hangslot rechtvaardigen.

Het bestandssysteem moet NTFS zijn.

Systeemvereisten nagaan

Voor we aan de slag gaan, ga je best eerst na of je systeem wel aan de nodige voorwaarden voldoet. Zo vereist MSCT de installatie van een legitieme Windows XP (Home of Professional) én van Service Pack 2. Dit servicepack kan je desnoods nog altijd gratis na-installeren via de update-site van Microsoft http://update.microsoft.com. Ga ook na of je het station waarop je beperkingen wil doorvoeren wel met het bestandssysteem *NTFS* – en dus niet met *FAT* – geformatteerd is. Dat check je als volgt. Open **Deze computer** en roep het eigenschappenvenster van het bewuste station op. Op het tabblad **Algemeen** lees je het gebruikte bestandssysteem af. Blijkt dat toch het verouderde FAT te zijn, dan kan je dat alsnog naar NTFS converteren. Klik daarvoor op de **Start**-knop van Windows, kies **Uitvoeren** en tik *cmd* in. Bevestig met **OK**. In het DOS-venster typ je nu *convert x: /fs:ntfs* (vervang *x* door de juiste stationsletter), waarna je bevestigt met **Enter**. Mogelijk moet je het systeem eerst nog herstarten.

Ben je van plan om ook Windows Disk Protection in te schakelen, dan komt daar een voorwaarde bij. Je moet namelijk minstens 1 GB – en bij voorkeur 10% van je schijf – beschikbare ruimte vrij hebben (zie verder).

Software binnenhalen

Checklist afgepunt? Prima, dan kan je meteen van wal steken. De tool MSCT vind je op www.microsoft.com/netherlands/windowsxp/sharedaccess. Klik hier de link **Download de Shared Computer Toolkit** aan. Op de volgende pagina druk je op **Continue**. Daarmee wordt een validatieprocedure gestart die nagaat of je wel over een legitiem exemplaar van Windows XP beschikt. Mogelijk moet je eerst nog je fiat geven om het *ActiveX*-besturingselement Windows Genuine Advantage te installeren (druk in dit geval op de knop **Installeren**). Zit alles snor, dan verschijnt even later de knop **Downloaden**. Zodra je die hebt ingedrukt, kan je met de link **Download starten** het bestand Shared_Computer_Toolkit_NLD.msi (2,67 MB) definitief ophalen, en op je schijf planten met de knop **Opslaan**.

Is je Windows wel koosjer?

MSCT installeren

Met een dubbelklik op dit bestand start je de installatie. Zorg wel dat je met een beheerdersaccount in Windows bent aangemeld. Een installatievenster verschijnt, wellicht met de mededeling dat de installatie van een service vereist is. Druk in dat geval op de knop **UPHClean MSI Downloaden**. Je browser start op en je kan (de Engelstalige versie van) het bestand **UPHClean-Setup.msi** (329 KB) binnenhalen, weliswaar nadat Windows opnieuw is gevalideerd. Installeer ook dit bestand op je systeem; veel meer dan 4 keer op **Next** drukken vergt dat niet.

De installatie van MSCT is intussen afgebroken, en je mag ze nu opnieuw aanzwengelen. Terug in het installatievenster van MSCT druk je op **Volgende** en verklaar je je akkoord met de gebruiksrechtovereenkomst. Druk nog een keer op **Volgende**. Registreren hoeft niet, en als je op **Volgende** drukt, krijg je de standaard installatiemap te zien: **\Program Files\Microsoft Shared Computer Toolkit**. Bevestig met **Volgende** en druk daarna op **Installeren**. Even later rond je de procedure af met de knop **Voltooien**.

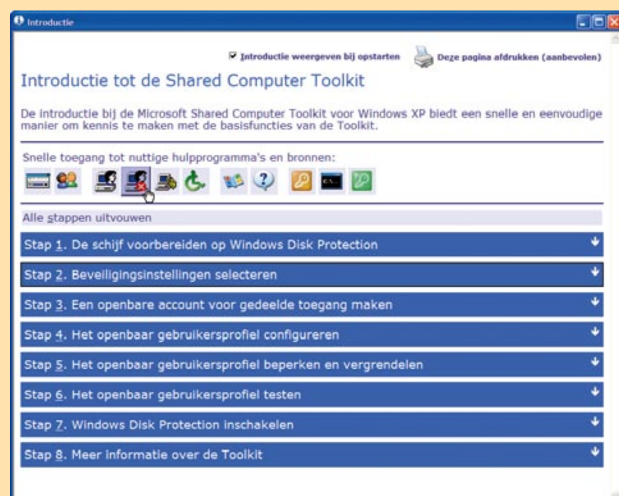

Tussendoor nog even deze service installeren.

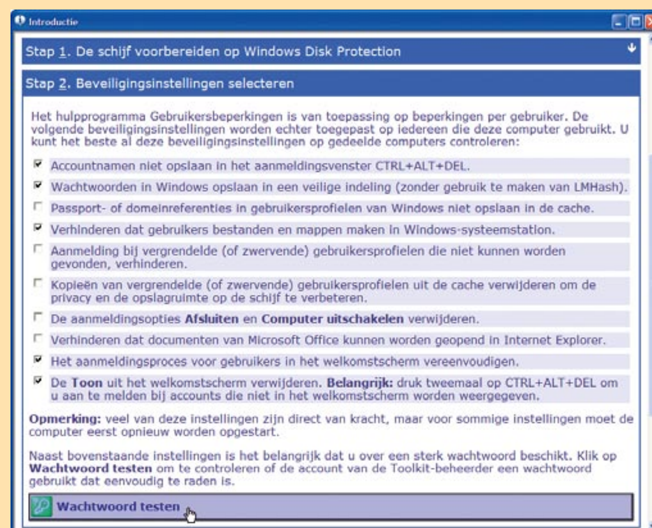
1 ACCOUNTRESTRICTIES

Algemene beperkingen instellen

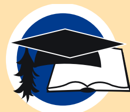
Normaal beland je nu automatisch in het introductievenster van MSCT. Is dat niet zo, klik dan op de **Start**-knop van Windows en kies achtereenvolgens **Alle programma's**, **Microsoft Shared Computer Toolkit**, **Introductie**. Dit venster mag je eigenlijk beschouwen als de centrale beheermodule van de beveiligingskit. Bovenaan prijken de knoppen van de belangrijkste onderdelen, en onderaan krijg je netjes de 8 stappen uitgetekend die je kan doorlopen. Door zo'n stap aan te klikken, ontvouwen zich de nodige instructies (en opties). Stap 1 slaan we in deze fase over: die heeft namelijk te maken met de module Windows Disk Protection, en daar komen we later op terug. Klik dus maar op **Stap 2**. Er verschijnt een overzichtje van een tiental beveiligingsinstellingen die, indien aangevinkt, op alle gebruikers van toepassing zullen zijn. De meeste opties spreken voor zich, maar als je even je muispijl boven zo'n instelling laat zweven, krijg je iets meer informatie. Nog meer tekst en uitleg krijg je als je via het icoontje **Handboek** (bovenaan het introductievenster), of vanuit de MSCT-programmagroep, de bijhorende handleiding in pdf-formaat opent. Welke opties je hier aanvinkt, hangt af van hoe stevig je het systeem wil beveiligen. Stip je ook de laatste (tiende) optie aan, besef dan wel dat je eigen accountnaam niet langer te zien zal zijn bij het aanmelden in Windows. In het welkomstscherm moet je dan eerst tweemaal op **Ctrl+Alt+Delete** drukken vooraleer je zelf je naam en wachtwoord kan opgeven.

In acht stappen een afgeschermde pc...

Maak je keuze uit 10 algemene beveiligingsinstellingen.

Onbekende gebruiker aanmaken

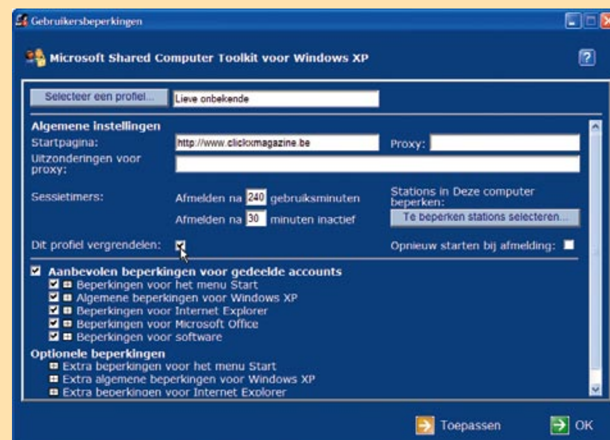
Laten we even veronderstellen dat er op je pc af en toe onbekende gebruikers belanden. Dat kunnen bezoekers van je bibliotheekzaaltje zijn, nieuwe studenten voor je pc-cursus, of vriend(inn)en van zoonlief. Dergelijke gebruikers hou je waarschijnlijk met veel plezier aan de leiband. In dat geval zijn stappen 3 tot 6 uit het introductievenster gesneden koek. Beginnen we met stap 3. Het komt erop neer dat je hier een nieuwe account creëert, waarmee die gebruikers zich voortaan zullen moeten aanmelden. Open hiervoor stap 3 en klik de link **Gebruikersaccounts openen** aan. Je belandt nu in het XP-venster voor accountbeheer. Selecteer hier **Een nieuwe account maken**, geef die een geschikte naam en bevestig met **Volgende**. Stip de optie **Beperkte mogelijkheden** aan en druk op **Account maken**. Sluit nu het venster van gebruikersaccounts af en open stap 4 in het introductievenster van MSCT. Deze stap raadt je aan je tijdelijk als beheerder af te melden, en je aan te melden met de account die je zonet hebt gecreëerd. Doe dat, en stel het bureaublad van die account naar wens af. Zorg er ook voor dat je alle programma's die voor deze account beschikbaar moeten zijn even test, en configureer zo nodig nog de printer(s). Meld je opnieuw met je eigen account aan als dit achter de rug is. Je bent nu klaar voor de volgende stap.

Deze gebruiker bezorg je uiteraard een account met beperkte rechten.

Beperkingen opleggen

Klik op **Gebruikersbeperkingen openen** (of selecteer het bijhorende icoontje bovenaan het introductievenster). Er verschijnt een nieuw venster. Druk hier op de knop **Selecteer een profiel** en stip de account aan die je hierboven hebt aangemaakt. Nu kan je pas écht aan de slag. Belangrijk is alvast dat je een vinkje plaatst bij **Dit profiel vergrendelen:** dat zorgt er namelijk voor dat die gebruiker zijn profielconfiguratie zelf niet meer kan aanpassen. Als deze vergrendeling actief is, dan worden onder meer ook de internetgeschiedenis, cookies, bestanden op het bureaublad en wijzigingen aan het startmenu of aan programma-instellingen niet meer bewaard voor deze account. Handig zijn ook de **Sessietimers:** je stelt hier in hoelang de Windows-sessie van zo'n gebruiker maximaal mag duren vooraleer hij automatisch wordt afgemeld.

De lieve onbekende, stevig aan banden gelegd.

Maar er is nog veel meer mogelijk... Je kan hem bijvoorbeeld met een vaste startpagina opsolferen (vul de url in bij **Startpagina**), en via de knop **Te beperken stations selecteren** bepaal je welke stations hij (niet langer) te zien zal krijgen. Maar de pret begint pas als je de plusjes aanklikt naast de diverse onderdelen die je aantreft bij **Aanbevolen beperkingen voor gedeelde accounts** en bij **Optionele beperkingen**. Er verschijnen dan een vijftigtal restricties die je via een vinkje kan activeren. De meeste heb je meteen door, maar bij twijfel kan je nog altijd op het pdf-handboek terugvallen. MSCT zelf raadt je voor een algemene account alvast aan dat je een vinkje plaatst naast **Aanbevolen beperkingen voor gedeelde accounts:** alle bijhorende opties worden dan automatisch geactiveerd. Druk tweemaal op **OK** om je selecties te bevestigen. Het spreekt voor zich dat je deze profielbeperkingen ook zelf eens uittest, en dat is precies wat stap 6 in het introductievenster voorstelt. Meld je dus tijdelijk met deze algemene account aan, en ga na of hiermee nog te leven valt.

VAKTAAL

A - M N - Z

ACTIVEX: Ontwikkeld door Microsoft. Dankzij ActiveX kunnen websites en programma's (automatisch) bepaalde code opstarten en uitvoeren. Deze code is meestal heel compact en kan verschillende functies bevatten.

FAT: Bestandssysteem, ontwikkeld voor MS-DOS en Windows, dat de indeling van een harde-schijf-partitie bepaalt op basis van clustergrootte. FAT32 kan schijven groter dan 2 GB indelen; vandaag wordt echter vooral NTFS gebruikt.

NTFS: Bestandssysteem dat wordt gebruikt in Windows NT4, 2000 en XP. Het gaat efficiënter om met schijfruimte dan FAT16 en FAT32, en je kan de bestanden ook beter beveiligen. Windows 9x/Me kan geen NTFS lezen.

Bestaande gebruikers beperken

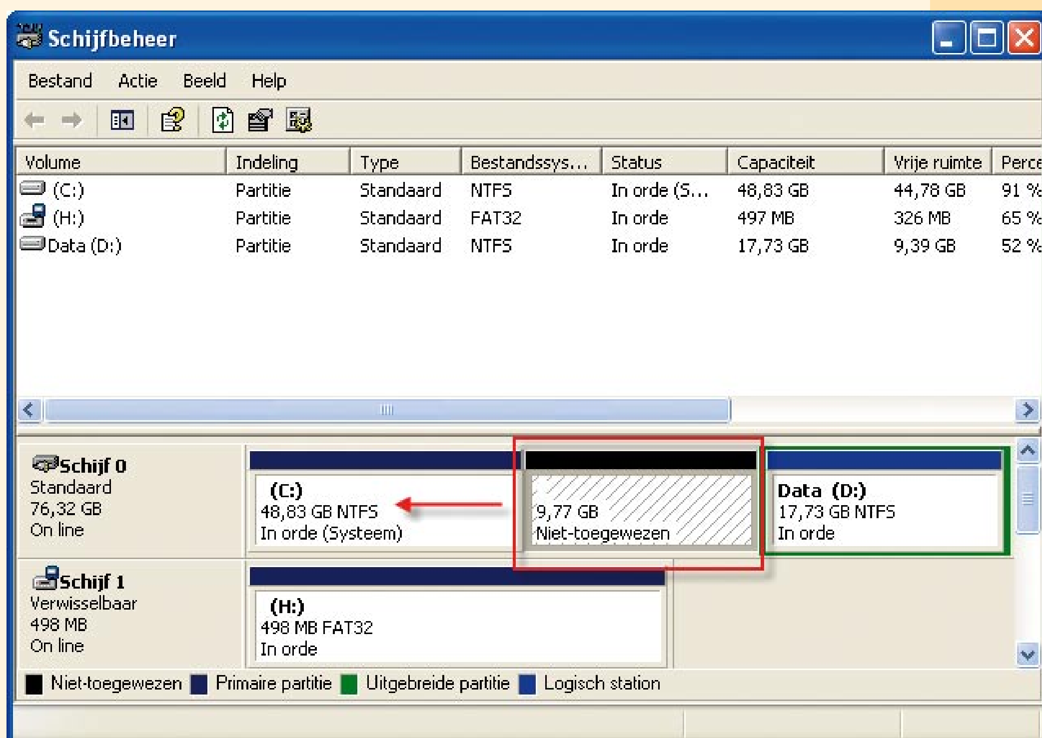
Misschien heb je weinig boodschap aan zo'n algemene account voor onbekende gebruikers, maar had je wel graag bestaande accounts in het gareel gekregen. Ook dat kan natuurlijk. Eigenlijk gebeurt dat op precies dezelfde manier als hierboven. Meld je eerst zelf aan met die account, en stel het bureaublad en de programma's naar wens in. Vervolgens meld je je aan als beheerder, open je MSCT en start je opnieuw het onderdeel **Gebruikersbeperkingen** op (via het bijhorende icoontje, bovenaan het introductievenster). Selecteer hier de geviseerde account en stel alle restricties naar wens in, waarna je met **OK** bevestigt. Test voor alle zekerheid uit of de ingestelde beperkingen naar (jouw) wens zijn.

2 WINDOWS DISK PROTECTION

Tijd nu om het tweede geschut in stelling te brengen: Windows Disk Protection (voortaan afgekort als WDP). Deze tool zorgt ervoor dat noch Windows noch enig andere programma – inclusief malware! – permanente wijzigingen op een Windows-partitie kan aanbrengen! Tijdens een sessie kan een gebruiker dus naar hartenlust aanpassingen doorvoeren, maar zodra de pc herstart, is daar geen spoor meer van te bekennen. Magie? Niet bepaald: de tool leidt namelijk alle schrijfacties om naar een speciale partitie, en bij het herstarten worden die gegevens gewoon weer verwijderd.

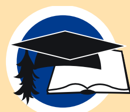
Speciale partitie maken

Het grote woord is gevallen: 'speciale partitie'. Dat houdt in dat er op je harde schijf nog voldoende vrije ruimte moet zijn. Deze beschikbare ruimte moet bovendien minimaal 1 GB groot zijn. Is je Windows-partitie groter dan 10 GB, dan moet je zelfs 10% (of meer) van die partitiegrootte achter de hand houden. Een behoorlijke slokop dus. Hoe ga je nu na of je wel degelijk over die ruimte beschikt? Dat vertelt stap 1 in het introductievenster van MSCT je wel! Zit het niet koosjer, dan krijg je al meteen twee links aangeboden naar tools waarmee je – in principe zonder enig gegevensverlies – wellicht wél de nodige beschikbare ruimte kan creëren: Norton PartitionMagic en TeraByte Unlimited BootIt Next Generation. Aan dit rijtje voegen we trouwens zelf ook nog Acronis Disk Director Suite **www.acronis.com** toe. In het MSCT-handboek vind je een beschrijving hoe je zo'n operatie met PartitionMagic aanpakt. Vertrek je van een lege schijf of ben je bereid je huidige Windows-partitie te laten overschrijven, dan heb je voldoende aan de instalaltie-cd van XP. Hiermee kan je namelijk ook je schijf herpartititioneren, en zorgen dat je voldoende vrije ruimte voorziet.

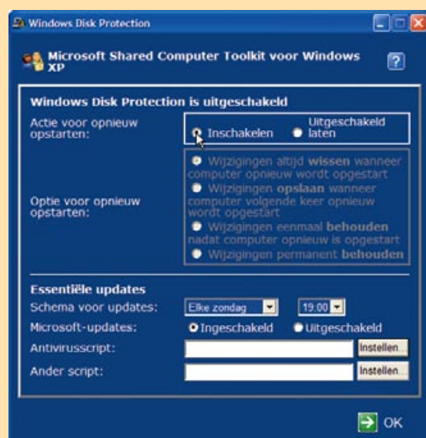
Een groen blokje met voldoende vrij ruimte: dat ziet er goed uit!

Via het Schijfbeheer van XP – ook op te starten via het allereerste icoontje in het MSCT-introductievenster – krijg je trouwens een mooi, grafisch overzicht van je schijfindeling. Een zwart (niet-toegewezen ruimte) of felgroen blokje (beschikbare ruimte) vertelt je of WDP over de nodige speelruimte kan beschikken.

WDP activeren

Heeft MSCT je groen licht gegeven? Laten we dan meteen kijken wat WDP zoal in z'n mars heeft... Ga hiervoor opnieuw naar het MSCT-introductievenster en selecteer het bijhorende icoontje, of klik op de link in stap 7. Je krijgt een bericht te zien dat je voor het activeren van WDP de pc moet herstarten. Doe dat, en open WDP opnieuw. Stip de optie **Inschakelen** aan. Standaard zorgt WDP ervoor dat alle wijzigingen bij een volgende opstart verdwenen zijn. Tegenvaller natuurlijk voor wie Windows automatisch van de nodige updates wil voorzien. Gelukkig is er de optie **Schema voor updates**. Vul je hier bijvoorbeeld *Elke zondag* om *19.00* uur in, dan zorgt WDP ervoor dat op dat tijdstip alle noodzakelijke updates voor XP worden binnengehaald en (blijvend) worden geïnstalleerd. Zorg ook dat je de optie **Ingeschakeld** aanstipt bij **Microsoft-updates**. Ook je antivirustool wil je uiteraard up-to-date houden. Daar bestaan verschillende mogelijkheden voor. Ofwel herkent WDP jouw tool en zorgt die zelf voor het nodige, ofwel kan je via de knop **Instellen** bij **Antivirusscript** zelf op zoek gaan naar het juiste script. Een andere optie is dat je de tool zo instelt dat die zichzelf updatet precies op hetzelfde moment als je bij **Schema voor updates** in WDP had ingevuld. Dit laatste trucje kan je trouwens ook nog voor andere tools gebruiken. Bevestig je instellingen met **OK** en geef je **Ja**-woord voor een herstart van de pc.

In dit venster stel je WDP naar wens in.

Wijzigingen tóch bewaren

Test de beveiliging door willekeurige aanpassingen uit te voeren en de pc vervolgens weer te herstarten: je zal merken dat daar geen bit meer van te bespeuren valt. Maar wat als je tóch een blijvende wijziging wil doorvoeren, of een nieuw programma wil installeren op de beveiligde partitie? Herstart dan de pc, meld je opnieuw aan als beheerder en start WDP op. Laat de selectie van **Ingeschakeld laten** ongemoeid en stip vervolgens de optie **Wijzigingen opslaan wanneer computer volgende keer opnieuw wordt opgestart** aan. Bevestig met **OK**. Voer alle nodige wijzigingen, installaties en/of updates door en herstart de pc. Alle aanpassingen worden nu effectief uitgevoerd en WDP zal zich automatisch weer instellen op de standaardoptie **Wijzigingen altijd wissen wanneer computer opnieuw wordt opgestart**.

Het blijft mogelijk om wijzigingen te laten doorvoeren!

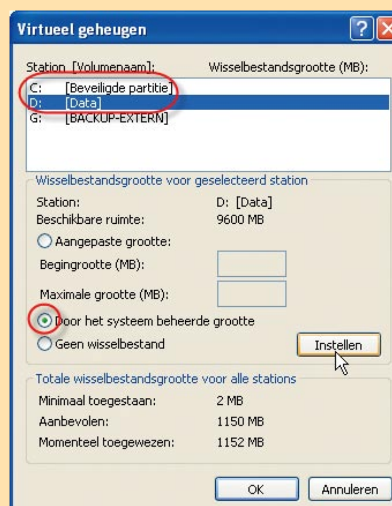
Er zijn natuurlijk nog andere scenario's mogelijk. Wat bijvoorbeeld als je bij wijze van experiment een programma wil installeren dat je echter niet permanent wil behouden, maar waarvan de installatie een herstart vereist? Ook daar heeft WDP aan gedacht! Open opnieuw de module, en selecteer deze keer de optie **Wijzigingen eenmaal behouden nadat computer opnieuw is opgestart**. Daarna installeer je het bewuste programma – inclusief de herstart van de pc – en je kan er mee aan de slag. Start je daarna de pc nogmaals op, dan jaagt WDP het onverbiddelijk naar het hiernamaals.

Nog een laatste scenario misschien... Je wil een tijdlang experimenteren met een aantal programma's, tot je zelf de tijd rijp acht om die allemaal weer in één klap te doen verdwijnen. En wat dacht je, ook nu laat WDP je niet in de steek: kies de optie **Wijzigingen permanent behouden** en bevestig met **OK**. Alle wijzigingen die je vanaf dit moment doorvoert, zal WDP braafjes bijhouden – zelfs over verschillende herstarts heen. Wanneer je in WDP weer de optie **Wijzigingen altijd wissen...** of **Wijzigingen opslaan wanneer...** (als je de aanpassingen permanent wil maken) aanduidt, wordt alles definitief gewist (of bewaard). Hou er wel rekening mee dat WDP dan over voldoende vrije ruimte moet beschikken om al die wijzigingen cumulatief bij te houden!

Systeem optimaliseren

Als toemaatje geven we je nog enkele tips mee om de werking met WDP wat te stroomlijnen. Zo doe je er goed aan om je Windows-partitie eerst te defragmenteren vooraleer je WDP activeert. Je kan trouwens op elk moment WDP (tijdelijk) uitschakelen vanuit de module, waarna je nog altijd de defragmentatie kan uitvoeren (via **Alle programma's**, **Bureau-accessoires**, **Systeemwerkset**, **Schijfdefragmentatie**) om vervolgens WDP weer in te schakelen.

Het is ook een goed idee om het virtuele geheugen van Windows XP niét te laten wegschrijven op de beveiligde Windows-partitie, maar wel naar een andere partitie of schijf! Selecteer dan in WDP eerst de optie **Wijzigingen opslaan wanneer computer volgende keer opnieuw wordt opgestart**, en bevestig met **OK**. Klik vervolgens met de rechtermuisknop op **Deze computer** en kies **Eigenschappen**. Ga naar het tabblad **Geavanceerd** en druk op de bovenste knop **Instellingen**. Een nieuw venstertje verschijnt, waar je alweer het tabblad **Geavanceerd** opent. Hier druk je op **Wijzigen**. Selecteer vervolgens de beveiligde partitie en stip **Geen wisselbestand** aan. Bevestig met **Instellen**. Selecteer nu in het lijstje een andere partitie en klik **Door het systeem beheerde grootte** aan. Bevestig opnieuw met **Instellen** en met **OK**. Herstart de pc. ♦

Het wisselbestand van XP laat je best op een andere partitie terechtkomen.

Met deze cursus zou je nu vlot overweg moeten kunnen met WDP. Dat neemt niet weg dat er nog wel nuttige tips te vinden zijn in het pdf-handboek. Met name hoofdstukken 2 en 6 handelen uitsluitend over WDP en zijn absoluut een aanrader.